Elävä Suomenlinna -opetusmateriaali

Tutkimushankkeen podcast-sarjaan liittyviä tehtäviä korkeakoulujen opetukseen

Riikka Huuskonen, Oona Simolin ja Pauliina Latvala-Harvilahti (2020)

Elävä Suomenlinna -opetusmateriaali
Julkaisija: Elävä Suomenlinna -tutkimushanke
Rahoitus: Tieteen tiedotus ry
Ulkoasu ja taitto: Anna Polkutie / Lieka Oy
ISBN 978-951-29-8072-7

Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen
koulutusohjelman julkaisuja 56

CC BY-SA 4.0
Lue lisää lisenssistä: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.fi

Sisällysluettelo

Elävä Suomenlinna -tutkimushanke ja -podcast 4

Tervetuloa Elävä Suomenlinna -podcast-sarjan opetusmateriaalin pariin! 5

Opintosuoritukset 6

Opintosuoritusten teemat 7

Podcast-jaksot

- 1. Kulttuurintutkijat maailmanperintökohteessa 8
- 2. Merellinen Helsinki 9
- 3. Mitä saarten historiasta kerrotaan? 10
- 4. Matkailu ja kulttuurisesti kestävä kehitys 11
- 5. Vedenalaista Suomenlinnaa tutkimassa 12
- 6. Taide maailmanperintökohteessa 13
- 7. Viaporin telakka 14
- 8. Koti Suomenlinnassa 15

Lue lisää 16

Elävä Suomenlinna -tutkimushanke ja -podcast

Turun yliopistoon, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelmaan, Kulttuuriperinnön oppiaineeseen sijoittuva *Elävä Suomenlinna. Yhteisöjen muuttuva kulttuuriperintö* -tutkimus kartoittaa suomenlinnalaisten asukkaiden ja toimijoiden suhdetta muuttuvaan Suomenlinnaan. Hankkeen tutkijat kysyvät esimerkiksi, kuinka asuttu maailmanperintökohde koetaan, miten tarinallistaminen vaikuttaa kävijöiden kokemuksiin ja miten muutosprosessit näyttäytyvät esimerkiksi asukkaille ja telakan työyhteisölle.

Hankkeen puitteissa on tehty noin 60 tutkimushaastattelua ja kerätty myös muuta aineistoa. Niistä avautuu näkökulmia siihen, miten suojelu, matkailu, arkielämä ja menneisyys kohtaavat kaupunginosana toimivassa Unescon maailmanperintökohteessa. Etnografisiin kenttätyömenetelmiin pohjautuva tutkimus avartaa tietoa epävirallisen ja virallisen kulttuuriperinnön kohtaamisesta sekä viranomaisten ja paikallisten suhteesta.

Keväällä 2020 julkaistu podcast-sarja tuo yhteen tutkijoita, asiantuntijoita ja muuttuvan maailmanperintökohteen paikallisia ääniä. Tämä opetusmateriaali on tehty tukemaan podcastin soveltamista korkeakouluopetukseen. Materiaalia voi käyttää myös toisen asteen teemalähtöiseen opetukseen esimerkiksi historian oppiaineessa tai matkailualan koulutuksessa. Kukin jakso esitellään materiaalissa omalla sivullaan tehtäväehdotusten kera.

Elävä Suomenlinna -podcast-hanke on toteutettu Tieteen tiedotus ry:n tuella.

Lue lisää tutkimuksesta kotisivuiltamme:

https://elavasuomenlinna.wordpress.com/

Löydät meidät myös Facebookista, Instagramista sekä Twitteristä

@elavasuomenlinna @elavasuokki

Vieraile Suomenlinnassa virtuaalisesti:

https://fmedia.fi/suomenlinna360/

Kuuntele Elävä Suomenlinna -podcast kotisivuillamme:

https://elavasuomenlinna.wordpress.com/podcast/

Tai sovelluksissa:
Spotify, Apple Podcasts, Podtail, RadioPublic

Tervetuloa Elävä Suomenlinna -podcast-sarjan opetusmateriaalin pariin!

Oletko koskaan pohtinut, mitä muutos tarkoittaa? Kuulen jonkun jo vastaavan, että sehän on selvästikin aiemman korvautumista jollakin muulla, ei-ennallaan pysymistä. Joku toinen voi miettiä, että muutokset riippuvat aina kontekstistaan eli ympäristöstä, jossa ne tapahtuvat. Ajasta, paikasta, näkökulmasta.

Yksinkertaiselta kuulostava kysymys onkin haastava, mutta kiehtova. Kulttuurintutkijana halusin tiimimme tarttuvan kysymykseen paikkasuhteen muutoksesta pysyvyyttä ja jatkuvuutta symboloivassa kohteessa. Yhteisöjen näkökulmasta Suomenlinna ei ole muuttumaton, vaan dynaaminen asukkaiden, matkailijoiden, kulttuuriperintöä hallinnoivien viranomaisten, taiteilijoiden ja yrittäjien saarikokonaisuus.

Suomenlinnan merilinnoitus on yksi maamme seitsemästä maailmanperintökohteesta. Niistä kulttuurikohteita on kuusi, luonnonperintökohteita yksi. Suomenlinnassa on vehreä luonto merimaisemineen, mutta maailmanperintöluetteloon kohde on valittu sen ainutlaatuisen sotilasarkkitehtuurin vuoksi. Kulttuuri on myös aineetonta, paikalle annettuja arvoja ja merkityksiä. Alue koostuu eri saarten ja niiden menneiden, nykyisten ja mielikuvissa myös tulevaisuuden yhteisöjen ja yksilöiden elämästä perinteineen. Matkailijat näkevät Suomenlinnan kauneuden ja erityisyyden, mutta myös äkilliset muutokset.

Kuka voi päättää muutosprosesseista ja niiden vaikutuksista? Paikalliset kokevat muutokset omassa elämässään ja toisaalta usein myös haluavat vaikuttaa omaa aluettaan koskeviin muutoksiin. Ihmiset myös estävät muutoksia tapahtumasta – tai toisinaan eivät voi mitään paikallisille muutoksille, jotka tapahtuvat osana yhteiskunnan muutosprosesseja. Opetuspaketti käsittelee myös Suomenlinnaa laajemmin näitä teemoja.

Olen yliopisto-opiskelijoita opettaessani tuonut usein esiin sen, että myös oppimiseen kuuluu muutos. Opiskelijalla on ehkä ollut jo ennakkoon tietty käsitys opiskeltavasta asiasta, mutta kurssin kuluessa hän huomaakin ajattelunsa muuttuneen. Toivon Sinun kokevan ahaa-elämyksiä tämän oppimateriaalin parissa. Jos sinulle herää enemmän kysymyksiä kuin tunnet saavasi vastauksia, voit onnitella itseäsi. Jokin on muuttunut ajattelussa. Uteliaisuus on herännyt. Olet matkalla kohti avaria maisemia.
Nauti matkasta!

Pauliina Latvala-Harvilahti
(pauliina.latvala-harvilahti@utu.fi)
Elävä Suomenlinna -tutkimushankkeen johtaja, dosentti

Tämän materiaalin ovat tehneet podcast-sarjan tuottajat FM Oona Simolin ja HuK Riikka Huuskonen.
Oona on Helsingin yliopistossa folkloristiikan väitöskirjatutkija, joka tutkii maailmanperintökohteiden historiaesityksistä opastetuilla kierroksilla. Riikka on Turun yliopiston kulttuuriperinnön tutkimuksen maisteriopiskelija, joka tutkii gradussaan Suomenlinnaa asuttuna maailmanperintökohteena.

Oona Simolin

Riikka Huuskonen

Opintosuoritukset

Materiaali on suunniteltu soveltuvaksi etäopetukseen sekä itsenäiseen opiskeluun. Olemme laatineet ehdotuksia 3–5 opintopisteen suorituksista. Niiden laajuutta voi säädellä suoritusten tavoilla, käytettävän materiaalin rajaamisella ja tehtävien tavoitepituuksia muokkaamalla.

Jokaisesta jaksosta on laadittu ohjeistava aika- ja aiherunko. Kirjatut ajat ovat viitteellisiä ja aiheita voidaan käsitellä myös muualla jaksossa.

Jaksojen sisältöä tukemaan on valittu helppoja ja vaativampia tekstejä. Joukossa on tieteellisiä artikkeleita, väitöskirjojen lukuja, tutkijoiden blogitekstejä sekä muita aiheeseen liittyviä dokumentteja. Lukemisto on avoimesti verkossa luettavissa tai ladattavissa. Lisää materiaalia löytyy jaksokohtaisista lähdeluetteloista:
https://elavasuomenlinna.wordpress.com/podcast/

Oppimispäiväkirja

- Opiskelija kuuntelee jaksot, tutustuu lähdemateriaaliin ja kirjoittaa 1–2 sivua jaksoa kohden. Lopputuloksena on oppimispäiväkirja, jossa opiskelija on tarkastellut jaksojen aiheita koulun kurssin teemoihin kytkeytyen.
- Jokaisen jakson yhteyteen on kirjattu esimerkkejä asioista ja näkökulmista, joita opiskelija voi oppimispäiväkirjassaan pohtia

Verkkokeskustelu / lukupiiri

- Opiskelijat valitsevat yksin tai pareittain yhden jakson, jonka esittelevät muulle ryhmälle. Jakson esittelijät ohjaavat aiheesta ryhmäkeskustelun.
- Jokainen kurssin osallistuja kuuntelee kaikki jaksot ja tutustuu lähdemateriaaliin
- Opintopistemäärää täydennetään keskusteluihin osallistumisen lisäksi esimerkiksi oppimispäiväkirjalla tai esseellä. Tukena voi käyttää Pohdittavaksi-laatikkojen kysymyksiä.

Essee

- Esittelemme seuraavalla sivulla esimerkkejä teemakohtaisista esseeaiheista, joiden opintopistemäärän vastuuopettaja voi määrittää esseiden tavoitepituudella
- Podcast-sarjaa voi myös tarkastella avoimemmin humanistisen tieteen näkökulmasta pohtimalla podcastia tiedeviestinnän keinona. Opiskelija voi valita kaksi jaksoa, joiden kautta hän tutustuu tiedeviestinnän tarkoitukseen ja tieteen saavutettavuuteen.

Opintosuoritusten teemat

Matkailuala

- Jaksot:

  2. Merellinen Helsinki
  3. Mitä saarten historiasta kerrotaan
  4. Matkailu ja kulttuurisesti kestävä kehitys
  6. Taide maailmanperintökohteessa

- Esseeaiheita:

  - Millaisia eri ulottuvuuksia liittyy kestävään kehitykseen Suomenlinnassa ja toisessa valitsemassasi matkailukohteessa?
  - Miten taide ja kulttuuri suhteutuu matkailuun?
  - Miten matkailu vaikuttaa kaupungin kehittämiseen?

Kaupunkitutkimus ja tulevaisuudentutkimus

- Jaksot:

  1. Kulttuurintutkijat maailmanperintökohteessa
  2. Merellinen Helsinki
  4. Matkailu ja kulttuurisesti kestävä kehitys
  8. Koti Suomenlinnassa

- Esseeaiheita:

  - Miten kulttuuriperintö vaikuttaa kaupungin kehittämiseen?
  - Kuinka paikallisten yhteisöjen ja toimijoiden tarpeita otetaan huomioon Suomenlinnassa erilaisissa muutosprosesseissa?
  - Miten kaupungin kehittäminen ja trendit näkyvät saaristossa?

Kulttuuriperinnön ja kulttuurin tutkimus

- Jaksot:

  1. Kulttuurintutkijat maailmanperintökohteessa
  3. Mitä saarten historiasta kerrotaan
  5. Vedenalaista Suomenlinnaa tutkimassa
  7. Viaporin telakka
  8. Koti Suomenlinnassa

- Esseeaiheita:

  - Kulttuuriperintöprosessit Suomenlinnassa. Millaisia kulttuuriperinnön tasoja Suomenlinnassa on (paikallinen, kansallinen, globaali)?
  - Millaisia vahvuuksia ja heikkouksia kansainvälisissä kulttuuriperintösopimuksissa on?
  - Miten kansainvälinen kulttuuriperintösopimus näkyy paikallisella tasolla (esim. Euroopan neuvoston Faron sopimus ja Unescon maailmanperintösopimus)?

Maisemantutkimus

- Jaksot:

  1. Kulttuurintutkijat maailmanperintökohteessa
  5. Vedenalaista Suomenlinnaa tutkimassa
  6. Taide maailmanperintökohteessa
  7. Viaporin telakka

- Esseeaiheita:

  - Tarkastele merellistä äänimaisemaa pinnalla ja pinnan alla
  - Miten eri aistit vaikuttavat maiseman kokemiseen?
  - Pohdi maisemaa menneisyyden esityksenä

Podcast-jaksot

1. Kulttuurintutkijat maailmanperintökohteessa

Kemistin työkalut on helppo kuvitella, mutta minkälaisia työvälineitä kulttuurintutkija käyttää ja mitä niillä saadaan tulokseksi? Asuttua maailmanperintökohdetta voi tutkia useista eri näkökulmista. Jaksossa keskustellaan kulttuuriperinnön eri tasoista, Suomenlinnassa ja Vanhassa Raumassa tehdystä etnografisesta kenttätutkimuksesta sekä asukkaista maailmanperintökohteessa asumisen asiantuntijoina. Jakson asiantuntijavieraina ovat Elävä Suomenlinna -hankkeen johtaja, dosentti **Pauliina Latvala-Harvilahti** ja yliopistonlehtori **Riina Haanpää** Turun yliopistosta.

01:02 Minkälainen tutkimuskohde kulttuuri on?
13:12 Mitkä ovat kulttuuriperinnön ja maailmanperinnön erot?
22:43 Mitä on kriittinen kulttuuriperinnön tutkimus?
31:03 Asukkaat maailmanperintökohteen suojelijoina
32:46 Kulttuurintutkimuksen tulokset ja niiden hyödyntäminen

Luettavaa

Latvala-Harvilahti, Pauliina (2017): Suomenlinna etnografisen pitkittäistutkimuksen kohteena. Esitutkimusvaihe tutkimusprosessin osana. *J@rgonia* 15:29, 31–61.
https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/54559

Haanpää, Riina & Puolamäki, Laura & Karhunen, Eeva (2019): Local conservation and perceptions of heritage in Old Rauma World Heritage Site. *International Journal of Heritage Studies* 25:8, 837–855.
https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13527258.2018.1552611

Pohdittavaksi

- Tutustu pitkittäistutkimukseen ja tarkastele sen tarjoamia mahdollisuuksia kriittisesti
- Pohdi haastatteluaineiston hyötyjä ja haasteita
- Vanhassa Raumassa asukkaat omistavat talot, kun taas Suomenlinnassa suurin osa asuu vuokralla. Pohdi tässä valossa asukasta asumisen asiantuntijana ja viranomaisten roolia maailmanperintökohteessa.

2. Merellinen Helsinki

Helsingillä on yli 130 kilometriä rantaviivaa ja noin 300 saarta. Vaikka meri on aina ollut osa kaupunkia, merellistä Helsinkiä kehitetään ja brändätään nyt tositarkoituksella. Jakson asiantuntijavieraina ovat Elävä Suomenlinna -hankkeen johtaja **Pauliina Latvala-Harvilahti** ja Helsingin merellisen strategian päällikkö **Minttu Perttula**. Jaksossa keskustellaan saarten brändäämisen tarkoituksesta, merellisen strategian tavoitteista ja city-saariston asukkaiden merisuhteesta.

04:37 Millainen on suomenlinnalaisten suhde mereen?
10:00 Miksi Helsingin saaristoa brändätään?
18:23 Mitä on Suomenlinnan yhteisöllisyys ja miten matkailu koetaan saarilla?
28:05 City-saariston tulevaisuus

Pohdittavaksi

- Tutustu Helsingin kaupungin merelliseen strategiaan ja pohdi saarten brändäämisen merkitystä. Miksi esimerkiksi saariston kehittämiseen satsataan ja millaisia seurauksia tällä voi olla?
- Tutustu verkossa kulttuuriympäristön käsitteeseen. Pohdi saaristoa käsittelevien esimerkkien valossa ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Milloin ja miksi luonto muuttuu urbaaniksi ja urbaani luontoympäristöksi?
- Miksi ja miten asukkaiden ja yhteisöjen luontosuhdetta tutkitaan?

Luettavaa

Tolvanen, Mika & Laakkonen, Simo (2018): Kohti vedenpinnan alaista humanistista maisemaa: moniaistinen sukellus Itämereen. *Elore* 25:1.
https://journal.fi/elore/article/view/72814/34596

Helsingin kaupunginkanslia, Elinkeino-osasto (2019): *Helsingin merellinen strategia 2030*.
https://www.hel.fi/static/kanslia/elo/merellinen-strategia-2030.pdf

Latvala-Harvilahti, Pauliina (2020): Meidän Suokki: Osallisuus ja osallistava tutkimus Unescon maailmanperintökohteessa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran *Vähäisiä lisiä* -blogi 20.3.2020.
http://neba.finlit.fi/blogi/meidan-suokki-osallisuus-ja-osallistava-tutkimus-unescon-maailmanperintokohteessa/

3. Mitä saarten historiasta kerrotaan?

Suomenlinnan isänä pidetyn linnoitustöiden johtaja **Augustin Ehrensvärdin** mukaan nimetty Ehrensvärd-seura vastaa saarten kaikista opastetuista kierroksista. Mitä opastuksilla kerrotaan ja miten 200-vuotinen historia tiivistetään yhteen tuntiin? Opastusten historiaesityksiä tutkiva **Oona Simolin** keskustelee aiheesta Ehrensvärd-seuran **Jani Tihisen** kanssa.

03:10 Suomenlinnan opastoiminta
09:05 Kuka päättää, mitä Suomenlinnasta kerrotaan?
16:25 Eri opastusten sisällölliset painopisteet
32:05 Mitä vaihtoehtoisia tarinoita Suomenlinnasta voitaisiin kertoa?

Pohdittavaksi

- Oppaita työskentelee muun muassa historiallisissa kohteissa, museoissa ja luonnossa. Millaisia vastuita paikan merkityksen tulkintaan liittyy?
- Pohdi aineistojen ja omien kokemuksiesi valossa, voidaanko kävijöiden käyttäytymiseen vaikuttaa esimerkiksi opastusten, kylttien ja museonäyttelyiden kautta
- Mitä historian ajanjaksoja ja henkilöitä Suomenlinnan historiaesitykset korostavat? Entä keiden äänet saavat vähemmän huomiota?

Luettavaa

Salazar, Noel B. (2005): Tourism and glocalization “Local” Tour Guiding. *Annals of Tourism Research* 32:3, 628–648.
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160738305000691

Simolin, Oona (2016): *Universaaleista arvoista piknik-kansaan. Näkökulmia maailmanperintöarvoihin Suomenlinnassa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos / folkloristiikka.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/168143/Simolin_Oona_Pro%20gradu_2016.pdf?sequence=2

4. Matkailu ja kulttuurisesti kestävä kehitys

Viime vuosina kestävyys on noussut matkailualan keskustelun keskiöön. Mitä kestävyys oikeastaan tarkoittaa saariympäristössä? Jaksossa keskustellaan matkailun vaikutuksista kulttuurisen kestävyyden (*cultural sustainability*) näkökulmasta, kestämättömyyden luomista uhista sekä tulevaisuuden tutkimuksesta. Asiantuntijavieraana on dosentti ja tulevaisuuden tutkimuksen yliopistonlehtori **Katriina Siivonen**. Jaksossa kuullaan myös World Heritage Volunteers -leirille osallistunutta espanjalaista **Fernando Torrea**.

00:59 Mitä on kestävä kehitys?
11:12 Mitä kestämättömästä matkailusta seuraa?
21:59 World Heritage Volunteers -leiri
27:55 Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli
30:40 Miten tulevaisuutta tutkitaan?

Pohdittavaksi

- Millaisia seurauksia kestämättömällä matkailulla voi olla kohteen asukkaille, yhteisöille ja yrityksille? Entä miten näitä haittoja voidaan ennakoida ja ehkäistä?
- Minkälaisia toiveita kestävä kehitys asettaa tulevaisuudelle?
- Mitä yksilöt voivat tehdä kulttuuriperintökohteiden kestävän kehityksen tukemiseksi?

Luettavaa

Dessein, Joost & Soini, Katriina & Fairclough, Graham & Horlings, Lummina (toim.) (2015): *Culture in, for and as Sustainable Development. Conclusions from the COST Action IS1007 Investigating Cultural Sustainability*. Jyväskylän yliopisto, s. 20–33.
https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50452/1/978-951-39-6177-0.pdf

Lehtinen, Sanna (2019): Unescon maailmanperintökohteen maksullisuus ja ympäristöperusoikeus. *Elävä Suomenlinna -tutkimushankkeen blogi,* 23.11.2019.
https://elavasuomenlinna.wordpress.com/2019/11/23/sanna-lehtinen-unescon-maailmanperintokohteen-maksullisuus-ja-ymparistoperusoikeus/

Suomenlinnan hoitokunta (2015): *Suomenlinnan kestävän matkailun strategia*.
http://frantic.s3.amazonaws.com/suomenlinna/2015/06/Kest%C3%A4v%C3%A4n_matkailun_strategia_052015_web_lowres.pdf

5. Vedenalaista Suomenlinnaa tutkimassa

Suomenlinnan ainutlaatuinen maisema ei pääty rantaviivaan. Pinnan alla näkyy ihmisen jälki sekä tarkoituksella että vahingossa. Mukana jaksossa vedenalaisesta maisemasta ja sen tutkimisesta on keskustelemassa Museoviraston intendentti, meriarkeologi **Minna Koivikko** ja maisemantutkija **Laura Seesmeri** Turun yliopistosta. Jaksossa kuullaan myös väitöskirjatutkija **Sanna Lehtistä**. Hänen Tampereen yliopistoon tekeillä oleva julkisoikeuden alaan kuuluvaa väitöskirjansa lähestyy kulttuuriperinnön suojelua oikeusfilosofisesta näkökulmasta.

01:28 Tutkimustyö pinnan alla
07:45 Vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi
24:57 Oikeudellisia lähestymistapoja kulttuuriperintöön
30:24 Vedenalaisen kulttuuriperinnön tulevaisuus ja suojelu

Pohdittavaksi

- Mereen päätyy muutakin kuin yksittäisiä roskia. Tarkastele tapoja, joilla merta hyödynnetään.
- Jatka Seesmeren ajatusta, jonka mukaan pinnan alla silmät voivatkin olla sormissa
- Pohdi ja perustele valitsemasi kulttuuriperintösopimuksen yhtä vahvuutta ja yhtä heikkoutta

Luettavaa

Koivikko, Minna (2017): *Recycling Ships: Maritime Archaeology of the UNESCO World Heritage Site, Suomenlinna*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Luku 4, s. 147–190.
http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-68768-1-8

Seesmeri, Laura (2019): *Toolkit for mapping underwater landscape and anticipating risks for underwater landscape*. BalticRIM-hanke.
https://2019.submariner-network.eu/images/BalticRIM/8_Toolkit_for_mapping_underwater_landscape.pdf

Lehtinen, Sanna (2019): Notre Damen tulipalo on osa tulevien sukupolvien maailmanperintöä. *Alusta! Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan verkkolehti,* 24.4.2019.
https://alusta.uta.fi/2019/04/24/notre-damen-tulipalo-on-osa-tulevien-sukupolvien-maailmanperintoa/

6. Taide maailmanperintökohteessa

Saaristo ja historialliset ympäristöt inspiroivat taiteen tekijöitä. Keraamikko ja pitkän linjan suomenlinnalainen **Minna Hanhivaara** avaa jaksossa omia kokemuksiaan taiteen tekemisestä matkailijoiden suosimassa maailmanperintökohteessa. Lisäksi kuullaan myös Hanhivaaran Suomenlinnan taidekäsityöläisiä käsittelevän opinnäytetyön tuloksista. Insertissä maisemantutkija **Laura Seesmeri** kertoo taiteellista lähestymistapaa hyödyntävistä tutkimusmenetelmistään.

01:52 Suomenlinnan vaikutus taidekäsityöläisyyteen
05:15 Taidekäsityön tuotteistaminen
10:44 Taiteen, maailmanperinnön ja matkailun suhde
22:14 Taiteeseen pohjautuvat tutkimusmenetelmät

Pohdittavaksi

- Tarkastele valitsemasi matkamuiston kohteestaan esittämää kuvaa ja historiaa
- Miten aistit ja kehollisuus vaikuttavat ympäristön kokemiseen?
- Maisema inspiroi usein taiteilijoita. Mitä maisemaan oikeastaan kuuluu?

Lukemista

Latvala-Harvilahti, Pauliina (2018): ”Mistä se on tullut se ajatus, että tää on taiteilijoiden saari ja mihin se sit aina välillä unohtuu?” Taidealan toimijat elävän perinnön ja paikallisuuden edustajina Suomenlinnassa. *Lähde: Historiatieteellinen aikakauskirja 15.*
https://lahde.journal.fi/article/view/70431/38533

Huhmarniemi, Maria (2018): Porotaide turistitaiteena. Jokela, Timo & Huhmarniemi, Maria & Haataja, Christa & Issakainen, Tenka (toim.): *Ympäristötaidetta Lapin matkailuun.* Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja, s. 96–105.
https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/63475/Ymparistotaidetta%20Lapin%20matkailuun.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Seesmeri, Laura (2018): Minun maisemani - kehyksiä, kosketusta ja kaukaisia katseita. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran *Vähäisiä lisiä* -blogi 16.11.2018.
http://neba.finlit.fi/blogi/minun-maisemani-kehyksia-kosketusta-ja-kaukaisia-katseita/

7. Viaporin telakka

Suomenlinnassa kaikuva kilke ja pirinä tulevat kuivatelakalta, joka on yksi maailman vanhimmista edelleen toiminnassa olevista telakoista. 1750-luvulta peräisin olevassa telakka-altaassa välitetään harvinaista tietotaitoa, joka on tärkeä osa Suomenlinnan monimuotoista kulttuuriperintöä. Telakkalaisten työtä tutkinut post doc -tutkija, folkloristi **Niina Naarminen** ja Viaporin telakka ry:n puheenjohtaja **Jouni Wirta** keskustelevat muuttuvasta telakasta.

00:56 Mikä on telakka ja mitä siellä tehdään?
08:00 Työyhteisö etnografisena tutkimuskohteena
13:54 Telakan äänimaisema
23:32 Miltä telakan tulevaisuus näyttää?

Pohdittavaksi

- Tarkastele työyhteisöä tutkimuskohteena. Miten työpaikan yhteisöllisyyttä ja kulttuuriperintöä voidaan tutkia?
- Minkälaisia kulttuurisia arvoja äänimaisemaan liittyy?
- Miten yhteiskunnan muutokset voivat näkyä maisemassa?

Luettavaa

Aho, Mikko (2019): *”Kun meiltä laiva lähtee ulos, ni siittä voi olla kaikki ylpeitä”. Raumalaisten laivanrakentajien ammatillinen omakuva teollisena kulttuuriperintönä*. Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. Helsinki. Luku 1.3, s. 28–68.
http://hdl.handle.net/10138/307779

Naarminen, Niina (2018): *Naurun voima. Muistitietotutkimus huumorin merkityksistä Tikkakosken tehtaan paikallisyhteisössä.* Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. Helsinki. Luku 7.3, s. 375–387.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/231260/Naurun_voima.pdf?sequence=1

Elmgren, Björn (2020): Viaporin telakalta merta päin -valokuvanäyttely.
https://www.nalleelmgren.fi

8. Koti Suomenlinnassa

Elävä Suomenlinna -tutkimuksen haastatteluissa monet saarelaiset ovat luonnehtineet 850 asukkaan yhteisöä kylämäiseksi. Toisaalta yli miljoonan rikkovat vuosittaiset kävijämäärät muovaavat osaltaan paikallisten kokemusta. Jaksossa maailmanperintökohteessa asumisesta on keskustelemassa suomenlinnalainen yrittäjä ja näyttelijä **Aarni Kivinen**. Lisäksi Suomenlinnan hoitokunnan projektipäällikkö **Anu Ahoniemi** kertoo Suomenlinnan tuoreesta hoito- ja käyttösuunnitelmasta, joka on syntynyt laajan verkoston yhteistyönä.

02:51 Minkälaista on Suomenlinnan yhteisöllisyys?
14:45 Hoito- ja käyttösuunnitelman tekeminen
23:17 Miltä kasvanut matkailu tuntuu saariympäristössä?
25:30 Asukkaan oma suhde Suomenlinnaan

Pohdittavaksi

- Pohdi, miksi Suomenlinnan hoito- ja käyttösuunnitelma on tehty osallistaen
- Palaa ensimmäisen jakson ajatuksiin asukkaasta maailmanperintökohteessa asumisen asiantuntijana. Avasiko asukkaan haastattelu uusia näkökulmia?
- Millaisia haasteita asukkaiden osallistamiseen voi liittyä? Entä mitä eroa on osallistamisella ja osallistumisella?

Luettavaa

Latvala-Harvilahti, Pauliina (2018): Ett levande Sveaborg: Samfundens syn på boplats och världsarv. *Laboratorium för folk och kultur*. https://bragelaboratorium.com/2018/04/22/ett-levande-sveaborg-samfundens-syn-pa-boplats-och-varldsarv/

Suomenlinnan hoitokunta (2019): *Hyvinvoivan Suomenlinnan säilyttäminen jälkipolville. Suomenlinnan hoito- ja käyttösuunnitelma 2020–2024*. https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/frantic/suomenlinna/sites/2/2019/12/20074117/Suomenlinnan-hoito-ja-käyttösuunnitelma.pdf

Pentti, Piia (2019): Esitetty vai eletty Naantali? Osallisuuden ja osattomuuden dynamiikka kaupungin historiakulttuurissa. *Kulttuuripolitiikan Tutkimuksen Vuosikirja*, 4:1, 6–17. https://journal.fi/kultpol/article/view/70126

Lue lisää

Kotisivuiltamme löydät lisää luettavaa sekä päivittyvän listan uusista tutkimusjulkaisuista
https://elavasuomenlinna.wordpress.com

Museovirasto: Unescon kansainväliset sopimukset
https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/kansainvalisia-sopimuksia

Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seuran oppimateriaalit
https://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/kasvattajalle/materiaalit/

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry
https://www.maailmanperinto.fi

Itämeri.fi, Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) meritietoportaali
https://itameri.fi/fi-FI

Suomenlinnan maailmanperintökohteen kotisivut
https://www.suomenlinna.fi

Suomenlinnan hoitokunnan kotisivut
https://www.slhk.fi

Unesco World Heritage Centre
https://whc.unesco.org

Toivotamme oivaltavia hetkiä opetusmateriaalin parissa!

Kysyttävää? Ota yhteyttä:

Riikka Huuskonen
HuK, tuottaja
rilihuu@utu.fi

Oona Simolin
FM, tuottaja
oona.simolin@helsinki.fi

ELÄVÄ SUOMENLINNA

Tieteen tiedotus